

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ

SUPLIMENT LA REVISTA „ADMINISTRAREA PUBLICĂ”

Diplome de absolvire pentru masteranzii promoției 2019

Ziua de 15 martie va rămâne pentru totdeauna în memoria celor 252 de absolvenți ai Academiei de Administrare Publică, promoția 2019, ai studiilor superioare de master de profesionalizare, învățământ cu frecvență redusă, la programele Administrare publică, Anticorupție, Management, Relații internaționale și Management informațional în administrația publică. În această zi a avut loc festivitatea de înmânare a diplomelor de master.

La eveniment au participat, în calitate de președinți ai comisiilor de evaluare a tezelor de master, Viorelia MOLDOVAN-BĂTRÎNAC, doctor în economie, conferențiar universitar, consilier al Prim-Ministrului Republicii Moldova, Nistor GROZAVU, doctor, conferențiar universitar, viceprimar general al municipiului Chișinău, Oleg BULGARU, doctor, conferențiar universitar,

Felicitând absolvenții cu ocazia finalizării studiilor, rectorul Academiei, Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar, a estimat, că actuala promoție a fost una responsabilă, însușind temeinic obiectele predate în instituție. „Astăzi Dumneavoastră completați cohorta celor peste 5 mii de absolvenți, pe care i-a avut Academia timp de 25 de ani de activitate, a spus rectorul Oleg Balan. Noi v-am oferit aceste cunoștințe, iar Dumneavoastră urmează să le aplicați cu eficiență în activitatea din cadrul instituțiilor și localităților pe care le reprezentați. Astfel

bunăstării populației Republicii Moldova. Sunt sigur că veți reuși”.

În continuare Ion DULSCHI, doctor, conferențiar universitar, decan al Departamentului studii superioare de master, a anunțat, că 4 dintre cei mai buni absolvenți - Viorel LOCOMAN, Mihail BURUȘCIUC, Vasile CIUGUREANU și Vasile CIOCAN au fost menționați cu distincția „Absolvent eminent” cu înscrierea în „Cartea de Onoare” a instituției. Alți 14 absolvenți au fost menționați cu „Diploma de Onoare”. Rectorul Academiei, Oleg Balan, a înmănat acestora diplomele de master.

Pe parcursul ceremoniei proaspeții absolvenți au fost felicități de către Viorelia

Moldovan-Bătrînac, Nistor Grozavu, Elena Vaculovschi, Oleg Bulgaru. Prim-prorectorul Academiei Andrei GROZA, doctor, conferențiar universitar, și președinții comisiilor de evaluare a tezelor de master au înmănat diplomele de absolvire la programele respective.

Cuvinte emoționante de omagiere și recunoștință pentru profesorii instituției au adresat absolvenții Viorel Locoman, Angela RACU, Irina POPOVICI, Tudor GOLUB, Natalia IACHIMOV și Liviu OBOROC.

În final, potrivit tradiției, profesorii și foștii discipoli au instalat stela promoției 2019.

Sergiu VLĂDICĂ

Elena VACULOVSKI, doctor, conferențiar universitar, conducerea și personalul științifico-didactic al Academiei.

încât, prin aportul concret al fiecărui absolvent, să fie atins scopul nostru suprem – acordarea serviciilor de calitate cetățenilor, creșterea

SUMAR

Oficial.....	2
Cooperare internațională.....	3
Viața Academiei.....	4
Absolvenții Academiei.....	5
Dezvoltare profesională.....	5, 6
Administrarea publică - viziuni europene.....	7
Managementul finanțelor publice.....	8
Cooperare intercomunitară.....	9
Noutăți editoriale.....	10
Îndrumar pentru funcționarul public.....	11
Programul bunelor practici locale.....	11
Diverse.....	12

Șeful statului a îndemnat deputații să se așeze la masa de negocieri

Șeful statului Igor Dodon a îndemnat deputații să se așeze la masa de negocieri și a anunțat că va accepta orice majoritate, orice guvern care va fi creat prin negocieri între partidele politice care au obținut votul cetățenilor, comuni-

ca acest context, vă propun să vă așezați la masa de dialog, pentru a le arăta oamenilor că puteți discuta. În calitate de președinte al Republicii Moldova intenționez să invit, în curând, fiecare formațiune în parte la un dialog la Președinție, pentru a discuta cumpătat și responsabil, ce facem mai departe", a opinat Dodon.

Șeful statului a precizat că va accepta orice majoritate, orice guvern care va fi creat în urma negocierilor, însă nu va aproba o majoritate alcătuită artificial și nelegitim, din transfugi. „Decât o guvernare a transfugilor, mai bine să ne judece încă o dată cetățenii, la alegeri anticipate”, a conchis Dodon.

Parlamentul de legislatura a X-a este constituit legal. Conform legislației în vigoare, după constituirea legală a parlamentului se alege președintele, vicepreședinții și se formează Biroul permanent. În termen de 10 zile de la prima ședință, vor fi constituite fracțiunile parlamentare, care funcționează în baza regulamentului propriu.

că MOLDPRES.

La finele discursului prezentat în ședința de constituire a noului Parlament din 21 martie curent, președintele Igor Dodon a adresat noilor aleși ai poporului o solicitare. „Gândiți-vă că oamenii au obosit de conflicte politice și își doresc o viață decentă și un progres vizibil al țării. În

Deputații s-au reunit în ședința de constituire a noului Parlament

Pe 21 martie curent, Parlamentul Republicii Moldova de legislatura a X-a s-a convocat în ședința de constituire, comunică MOLDPRES.

La intrarea în legislativ, noii deputații au primit câte două însemne de stat, dar și Constituția Republicii Moldova. Ședința a demarat tradițional cu intonarea Imnului de Stat al Republicii Moldova și este prezidată de cel mai în vârstă deputat, socialistul Eduard Smirnov, care, în acest an, va împlini 80 de ani.

La prima ședință, președintele Curții Constituționale, Mihai Poalelungi, a prezentat raportul privind rezultatele alegerilor parlamentare și validarea mandatelor deputaților aleși.

Parlamentul se consideră legal constituit din data ședinței de constituire.

După constituirea legală a Parlamentului, se alege

președintele legislativului, vicepreședinții și se formează Biroul permanent al Parlamentului. În termen de 10 zile de la prima ședință, vor fi constituite fracțiunile parlamentare, care funcționează în baza regulamentului propriu.

Prima ședință a parlamentului de legislatura a X-a a fost marcată de proteste organizate de simpatizanții blocului „ACUM”.

96 de profesori și medici și-au procurat locuință în cadrul programului „Prima Casă”

Numărul persoanelor care și-au procurat propria locuință în cadrul programului guvernamental „Prima Casă” a ajuns la 1762, la un an de la lansarea acestuia. Din numărul total de beneficiari, 73 la sută sunt familii tinere, iar

restul - tineri necăsătoriți.

„Ne bucură că printre beneficiarii programului „Prima Casă” sunt și 96 de profesori și medici. Majoritatea dintre ei beneficiază de compensații la plata creditului, oferite de stat pentru bugetari și familiile care au copii. Ne

dorim ca profesorii și medicii să rămână să lucreze aici, ACASĂ”, a spus Prim-Ministrul Pavel Filip.

Pentru procurarea locuințelor, băncile comerciale au acordat credite în valoare de 861,5 milioane de lei. Potrivit datelor Organizației pentru Dezvoltarea Întreprinderilor Mici și Mijlocii (ODIMM), suma totală a garanțiilor active este de 430,7 milioane de lei. Vârsta medie a solicitanților este de 31 de ani.

Din totalul locuințelor, 94 la sută au fost cumpărate în orașe, iar restul - în sate. Persoanele care au aplicat la programul „Prima Casă” pot verifica starea dosarului în regim on-line. ODIMM a lansat o nouă aplicație tehnică care facilitează accesul la informații printr-un singur click, accesând pagina web www.odimm.md.

Programul guvernamental „Prima Casă” a fost lansat la inițiativa Prim-Ministrului Pavel Filip la 26 martie 2018.

Pe 21 martie curent, la Academia de Administrare Publică a avut loc semnarea Memorandumului de colaborare a Academiei cu Proiectul „Primarii pentru Creștere Economică” finanțat de Uniunea Europeană. Documentul a fost semnat de rectorul Academiei de Administrare Publică, Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar, și Peter KORSBY, manager de proiect.

La eveniment au participat prim-prorectorul Academiei, Andrei GROZA, doctor, conferențiar universitar, prorectorul Aurel SÎMBOTEANU, doctor, conferențiar universitar, decanul Departamentului studii superioare de master Ion DULSCHI, doctor, conferențiar universitar, Dinu MANOLE, șeful Direcției relații internaționale, Lilian DANILOV, coordonator al proiectului pentru Republica Moldova, și Diana NASTAS, expert național.

În cadrul întrevederii cu reprezentanții Proiectului, rectorul Oleg Balan a făcut o prezentare a Academiei, subliniind faptul că, pe lângă activitatea de bază de pregătire și instruire a funcționarilor publici, instituția acordă suport metodologic și științific autorităților publi-

ce din republică, inclusiv în desfășurarea reformei administrative.

Peter Korsby a spus că proiectul pe care îl reprezintă vine să contribuie la consolidarea capacităților autorităților publice locale în vederea dezvoltării economice durabile a localităților. Pentru a avea un sistem eficient de conducere la nivel de țară, în opinia sa, este necesar de a avea o conducere locală puternică. Or, cu cât sunt mai aproape de oameni, autoritățile publice au posibilitatea să ofere servicii mai calitative. Proiectul are o perioadă limitată de implementare, dar semnarea Memorandumului cu Academia de Administrare Publică oferă șansa de a continua ideile lansate în cadrul acestui pro-

iect. Oaspetele a remarcat că asemenea documente deja au fost semnate cu instituțiile similare din Georgia, Ucraina, Armenia, ce fac parte din această Inițiativă UE.

În context, Oleg Balan a menționat că Academia dispune de o bază științifico-metodologică și materială puternică pentru acordarea suportului necesar autorităților publice locale participante la proiect, iar cadrele științifico-didactice vor depune tot efortul pentru realizarea practică a documentului.

Memorandumul semnat astăzi are drept scop stimularea și intensificarea relațiilor cu Academia de Administrare Publică pentru implementarea obiectivelor inițiativei „Primarii pentru

Creștere Economică”, în special, utilizarea capacităților instituționale ale AAP pentru asistența autorităților publice locale participante la proiect în vederea dezvoltării economice a localităților. În acest sens se va proceda la un șir de consultări și schimb reciproc de informații. Acțiunile Memorandumului sunt prevăzute pentru perioada de până în anul 2020.

Lansată la 26 octombrie 2016 în timpul unei conferințe de nivel înalt la Erevan, „Primarii pentru Creștere Economică” este o nouă inițiativă a Uniunii Europene care vizează autoritățile publice locale ale țărilor Parteneriatului Estic: Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Georgia, Moldova și Ucraina. Inițiativa „Primarii pentru Creștere Economică” se axează pe dezvoltarea economică locală durabilă. Scopul ei este să susțină primarii și comunitățile la nivel local să devină facilitatori activi ai creșterii economice și creării locurilor de muncă.

Sergiu CONDREA

Dezvoltarea relațiilor de cooperare cu universitățile din țările Uniunii Europene constituie o prioritate strategică a Academiei de Administrare Publică. Un partener important de mai mulți ani al Academiei este Universitatea tehnologică din Brno, Republica Cehă. Universitatea din Brno este o instituție cu tradiții, fondată în 1899 și cea mai mare universitate tehnică/inginerie din

Vizită de lucru la partenerii din Cehia

Republica Cehă, una dintre cele mai importante instituții educaționale, științifice și de cercetare din Europa Centrală. Aici își fac studiile cca 21 mii de studenți la 8 facultăți și 3 institute universitare, 5 centre regionale de cercetare.

Cooperarea internațională este una dintre prioritățile strategice și ale Universității din Brno. Relațiile de colaborare cu Academia de Administrare Publică au fost stabilite în anul 2013.

O provocare a schimbărilor în domeniul educației universitare o constituie mobilitatea academică, stagiile de practică, schimbul de experiență în predarea cursurilor cu implicarea în

acest proces a profesorilor și studenților din ambele instituții.

Recent, la invitația directorului Institutului de Informatică în cadrul Facultății de business și management, ing. dr. Bedrih PUJA, reprezentanții Academiei noastre au participat la un for științific – Masa rotundă cu genericul „Mobilitatea academică – formă modernă de integrare în spațiul educațional european”. La eveniment au participat invitați din instituții din Cehia, Slovacia, Marea Britanie, Norvegia, Polonia, Ucraina și Republica Moldova.

Subiectele puse în discuție au fost: implicarea cadrelor didactice ale țărilor-

partenere în procesul de elaborare și predare a cursurilor academice, mobilitatea studenților și realizarea stagiilor în cadrul instituțiilor-partenere.

În cadrul vizitei delegația noastră a beneficiat de oportunitatea schimbului de informație cu colegii din Marea Britanie, Polonia și Ucraina, încurajându-i să participe la evenimentele științifice organizate în cadrul Academiei de Administrare Publică.

Ion DULSCHI,
decan al
Departamentului
studii superioare de
master, doctor,
conferențiar universitar

Noi proiecte științifice pentru granturi doctorale

Una din funcțiile principale ale Academiei de Administrare Publică este pregătirea cadrelor științifice și didactice în domeniul administrării publice. Un rol deosebit în realizarea acestei misiuni importante îi revine Școlii doctorale în științe administrative.

Academia este autorizată să realizeze programe de doctorat la specialitățile teoria, metodologia administrației publice și organizarea și dirijarea în instituțiile administrației publice, servicii publice, dispunând de cadre științifico-didactice abilitate cu dreptul de conducător de doctorat.

În conformitate cu prevederile Metodologiei instituționale de obținere și repartizare a granturilor doctorale de la bugetul de stat, în cadrul Școlii doctorale în științe administrative a fost organizat un concurs intern al proiectelor științifice. Avizul cu privire la demararea concursului a fost plasat pe pagina WEB a Școlii doctorale, iar dosarele solicitanților au

fost procesate de Consiliul școlii doctorale.

La concurs au participat 9 conducători de doctorat, care au înaintat spre examinare 11 proiecte pentru elaborarea tezelor de doctorat. În rezultatul examinării prealabile a temelor propuse în cadrul ședinței Consiliul școlii doctorale au fost acceptate toate cele 11 teme.

În ședința din 12 martie 2019, Consiliul științific al Academiei de Administrare Publică a examinat dosarele înaintate de conducătorii de doctorat și temele propuse și a decis să le înainteze la Concursul Național al granturilor de doctorat.

Conducătorii științifici care au înaintat dosarele la concurs sunt persoane

cu experiență de cercetare științifică și de conducere de doctorat de la 5 la 10 ani, doctori în științe și doctori habilitați, semnând de la 50 până peste 100 de publicații științifice în domeniul administrației publice și științelor social-politice.

Proiectele științifice înaintate la concurs țin de domeniul administrației publice și sunt parte a tematicii generale a Academiei de Administrare Publică „Suport științific în modernizarea administrației publice din Republica Moldova”.

Silvia DULSCHI,
directorul Școlii
doctorale,
doctor, conferențiar
universitar

Reprezentanții Academiei la un atelier de lucru internațional

Pe 20 martie 2019 reprezentanții Academiei de Administrare Publică - Angela ZELENSCHI, șefa Catedrei științe administrative, doctor, conferențiar universitar, Rodica RUSU, șefa Catedrei științe politice și relații internaționale, doctor, conferențiar universitar, și Liubovi PRODAN-ȘESTACOVA, șefa Secției management al calității, doctor, lector universitar, au participat la Workshop-ul internațional privind modelul universitar european de învățare pe tot parcursul vieții (ULLL). Atelierul de lucru a fost organizat de ASEM în cadrul proiectului COMPASS cofinanțat de Programul Erasmus+.

Evenimentul a întrunit cca 100 de participanți, inclusiv 30 de reprezentanți la nivel înalt ai instituțiilor de învățământ din Republica Moldova, ai Consiliu-

lui Rectorilor, Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, precum și experți UE și specialiști locali.

Reprezentanții ai 8 instituții de învățământ superior din statele-membre UE, experți în domeniul învățământului continuu din Franța, Austria, Finlanda, Spania, Italia, Estonia, Turcia, precum și din Republica Moldova, au relatat despre starea

de fapt și provocările în domeniul învățării pe tot parcursul vieții (LLL- Lifelong learning) și despre aportul instituțiilor privind măsurile de încurajare a învățării continue în cadrul universităților.

Participanții la atelier au analizat stadiul de dezvoltare al LLL în Moldova, validarea învățării anterioare (VPL), inclusiv formală și informală, apli-

care instrumentelor și procedurilor ECTS existente pentru LLL, formarea continuă a personalului academic.

Rodica RUSU,
șefa Catedrei științe
politice și relații
internaționale, doctor,
conferențiar
universitar

O pistă de lansare pentru noi

S-a produs un eveniment important din viața noastră: finalizarea studiilor superioare de master la Academia de Administrare Publică și înmânarea diplomelor de absolvire. Este un moment de bucurie și de împlinire, ce ne va fi ca o amintire pentru toată viața. Suntem mândri că am studiat la această instituție de elită și vom depune toate eforturile ca, de-a lungul parcursului nostru profesional, să dovedim utilitatea cunoștințelor acumulate la Academie.

Studiile superioare de master de la Academie oferă noi oportunități pentru o carieră profesionistă în serviciul public sau în oricare alt domeniu de activitate întru binele și prosperarea țării. Cele realizate au confirmat corectitudinea alegerii noastre și, vă asigurăm cu toată încrederea, că prin activitatea noastră de mai departe vom duce faima și imaginea acestei prestigioase instituții de învățământ superior.

Este o încununare cu succes a muncii asidue, creative, de acumulare a cunoștințelor în domeniul științei administrației sub egida cadrelor didactice pe parcursul celor doi ani și jumătate de studii academice. Am susținut cu brio teza de master și am fost onorat să primesc Diploma „Absolvent eminent” ceea ce mă motivează și mă responsabilizează foarte mult.

Noi avem astăzi, ca rezultat al studiilor de master, nu numai baza necesară unor specialiști de înaltă calificare, ci și capacitatea de a reuși

în viață. Cu siguranță, după numeroasele examene prin care am trecut și experiența câpătată în anii studiilor de master, suntem pregătiți să facem față provocărilor care vor apărea de acum înainte în calea noastră a carierei profesionale.

Absolvenții Academiei au un rol important în procesul de reformă a administrației publice. În administrația publică trebuie să activeze specialiști buni pentru a oferi cetățenilor servicii de calitate. La nivel local, trebuie continuată descentralizarea administrativă și financiară pentru a dezvolta capacitățile instituționale, financiare și umane ale autorităților administrației publice locale.

Adresăm sincere cuvinte de mulțumire și recunoștință personalului profesoral-didactic al Academiei, pentru cunoștințele acumulate. Profesorii au fost îndrumători buni în lumea științei administrației. Vreau

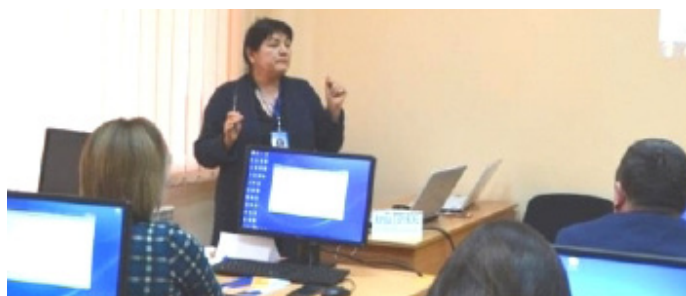
să mulțumesc pentru răbdarea, profesionalismul și dedicarea cu care ne-au instruit în acești ani. În special, adresez sincere mulțumiri dnei Angela Popovici, conducătorul științific al lucrării mele de cercetare, pentru colaborarea fructuoasă și eficientă întru realizarea cu succes a tezei de master.

Stimați colegi absolvenți! Felicitări cu ocazia absolvirii Academiei, alma mater a funcționarilor publici! Vreau să vă urez mult succes în activitatea voastră cotidiană de perfecționare și modernizare a serviciului public al țării pentru a promova mai departe imaginea acestei instituții deosebite pentru societatea noastră, precum este Academia de Administrare Publică.

Viorel LOCOMAN,
absolvent al AAP,
director al
Casei de cultură
din s. Pepeni,
r-nul Sîngerei

Dezvoltare profesională

Utilizarea noilor tehnologii informaționale în administrația publică

Tehnologiile informaționale au devenit un instrument indispensabil pentru modernizarea administrației publice, asigurând operativitatea, actualitatea și eficiența activității autorităților publice.

Academia de Administrare Publică, în temeiul Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 121 din 27.02.2019, precum și al Planului de dezvoltare profesională a perso-

nalului din autoritățile publice, a desfășurat, în perioada 20 – 22 martie curent, un nou curs de dezvoltare profesională „Utilizarea noilor tehnologii informaționale în administrația publică”, destinat funcționarilor publici de conducere/execuție din cadrul autorităților publice locale de nivelurile I și II.

Principalele subiecte

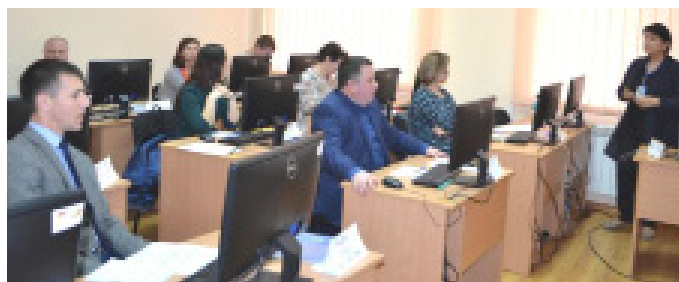
abordate în cadrul cursului de instruire țin de mediul de lucru al calculatorului, organizarea fișierelor, Microsoft Word – Procesor de text, îmbinare corespondență (Mail Merge), E-guvernare etc., ceea ce va modela atitudinea participanților în dezvoltarea competențelor de aplicare în practică a tehnologiilor informaționale aplicate, corelarea diverselor tehnologii în procesul administrativ și

elaborarea căilor de optimizare a acestora în diverse activități manageriale.

Sesiunile de instruire au fost susținute de dna Eugenia Cebotaru, magistrul, lector universitar, Catedra economie și management public.

Obținerea acestor abilități a fost confirmată printr-un certificat de absolvire a cursului de dezvoltare profesională.

Viorica TARĂLUNGĂ,
metodistă,
Departamentul
dezvoltare profesională

Consolidarea cunoștințelor și cultura informației

Consolidarea și îmbunătățirea nivelului de competențe și abilități ale utilizatorilor bibliotecii în domeniul culturii informației este unul din obiectivele de bază ale proiectului „Servicii de suport pentru rețeaua de biblioteci: modernizarea bibliotecilor din Armenia, Moldova și Belarus prin dezvoltarea personalului de bibliotecă și reformarea bibliotecilor”, proiect desfășurat în cadrul programului Erasmus+ Consolidarea Capacităților în domeniul Învățământului Superior (LNSS), implementat de Academia de Administrare Publică în perioada 2015-2018.

Unul din grupurile țintă ale activităților de instruire desfășurate de către Biblioteca în cadrul proiectului sunt funcționarii publici participanți la cursurile de dezvoltare profesională ce se desfășoară în cadrul Academiei.

Astfel, la 18 martie 2019, a demarat cursul de instruire cu tematica „Integrarea profesională în funcția publică”, destinat funcționarilor publici debutanți din cadrul autorităților administrației publice centrale.

Startul cursului a fost dat de către Biblioteca Științifică a Academiei cu activitatea de instruire „Cultura informației pentru funcționarii publici debutanți”, care a avut drept scop consolidarea cunoștințelor și îmbunătățirea nivelului de competențe și abilități de utilizare ale resurselor bibliografice în domeniul teo-

riei și practicii administrării publice, căutarea, regăsirea, evaluarea critică și utilizarea eficientă a informației în domeniul profesional, accesul la bazele de date interne și externe, utilizarea serviciilor infodocumentare prestate de către Biblioteca AAP.

Participanții la curs au fost familiarizați și cu serviciile inovatoare on-line prestate de bibliotecă: utilizarea site-urilor de bibliotecă, a platformelor on-line, portalurilor informaționale pentru accesul la informație de calitate, accesarea cataloagelor on-line de acces public (OPAC), utilizarea softului bibliografic pentru referințe și cercetări,

Academiei, despre platforma publicațiilor digitale pe care le oferă biblioteca pentru utilizatorii rețelei informaționale interne a Academiei, accesul on-line la conținutul revistelor științifice din țară și din străinătate, la bazele de date internaționale abonate de către Biblioteca AAP, accesul la documentele plasate în biblioteci și arhive electronice etc.

În procesul de instruire au fost utilizate materialele didactice elaborate în cadrul modului 5: „Servicii inovatoare on-line pentru biblioteca secolului XXI” implementat și dezvoltat în cadrul Proiectului LNSS.

utilizarea serviciului „Întreabă un bibliotecar”, a documentelor electronice, căutarea combinată a informației etc.

În mod similar, cursanții au fost informați despre conținutul și modalitatea de accesare și utilizare a documentelor arhivate în repozitoriul instituțional al

Pentru funcționarii publici debutanți a fost vernisată și o expoziție de carte cu genericul „Integrarea profesională în funcția publică” cu lucrări didactice, științifice, de referință din colecția Bibliotecii Științifice AAP, în ajutorul respectivei categorii de utilizatori pentru a-i ajuta să obțină

cunoștințe temeinice și competențe profesionale în domeniul serviciului public, teoriei și practicii organizării și funcționării administrației publice, planificarea, monitorizarea și evaluarea activității în organizațiile publice, cultura organizațională, reglementarea activității funcționarului public, dezvoltarea abilităților de comunicare și de prezentare, dezvoltarea abilităților de procesare a informației, a petițiilor, de elaborare a notelor informative, rapoartelor, proiectelor de decizie etc.

Eficiența și utilitatea lecției „Cultura informației” este demonstrată prin manifestarea sporită a interesului față de resursele informaționale și documentare ale bibliotecii, utilizării active a serviciilor prestate de bibliotecă, dezvoltarea abilităților și competențelor de căutare, găsire, evaluare, utilizare a informației și acumulării de cunoștințe pentru exercitarea eficientă a funcției publice, amplificarea interesului față de dez-

voltarea profesională prin activitățile curente de instruire și obținerea succeselor în studii, prin procese de instruire și autoinstruire pe tot parcursul vieții.

**Rodica
SOBIESKI-CAMERZAN,
director al Bibliotecii
Științifice a Academiei**

Datele geospațiale - un nou model de planificare strategică a localităților

În Republica Moldova, utilizarea datelor geospațiale reprezintă practici inovative de planificare strategică la nivel local, regional și național. Componenta spațială în planificarea strategică deschide noi perspective de analiză și influențează pozitiv procesul decizional. La această temă am realizat un interviu cu **Dorin ANDROS, secretar de stat, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului**.

CORRESPONDENTUL: Ce reprezintă impactul componentei spațiale în planificarea strategică a localităților?

Dorin ANDROS: Impactul componentei spațiale în planificarea strategică este demonstrat de experiența partenerilor externi din Europa de Vest și de existența politicilor și programelor la nivelul Uniunii Europene, prin intermediul cărora se subvenționează și facilitează procesul de colectare și stocare a datelor geospațiale.

Cel mai important este că utilizarea datelor geospațiale în planificarea strategică modifică pozitiv și clarvăzător calitatea documentelor de politici la toate nivelurile (local, regional și național), iar utilizarea acestora poate oferi mai multe beneficii.

Practic, orice fenomen, proiect sau activitate cu unele referințe geografice poate fi analizat din punct de vedere spațial atât separat, cât și în corelație cu alte fenomene, proiecte și activități care se realizează în aceeași zonă geografică. Astfel, pentru a fi asigurată utilitatea analizei spațiale, ea trebuie să fie realizată în strânsă legătură cu obiectivele strategice și în

baza necesităților strict definite.

La modul practic, utilizarea componentei spațiale în planificarea strategică presupune implementarea și utilizarea unui Sistem Informațional Geografic (SIG) sau GIS (Geographic Information System). Acest sistem este utilizat pentru a crea, stoca, a analiza și a prelucra

informații distribuite spațial printr-un proces computerizat. Tehnologia GIS poate fi utilizată în diverse domenii, precum ar fi: managementul resurselor, studii de impact asupra mediului, cartografie, planificarea rutelor etc.

COR.: Asemenea proiecte-pilot au fost implementate la noi? Dacă da, în ce localitate și care sunt rezultatele?

D. A.: Agenția de Dezvoltare Regională Nord (ADRN) a lansat, la Bălți, proiectul-pilot „Dezvoltarea planificării strategice în Regiunea de Dezvoltare Nord, Moldova”. Conceptul de proiect a fost elaborat de ADR Nord în vederea îmbunătățirii planificării strategice prin utilizarea unor metode moderne, precum ar fi Sistemul Informațional Geografic (GIS).

Proiectul a fost precedat de un studiu de fezabilitate care s-a realizat la nivel local în municipiul Bălți. Scopul studiului a fost analiza, accesibilitatea și calitatea datelor în Regiunea de Dezvoltare Nord și analiza legislației în domeniu.

În acest sens, au fost instruiți 10 specialiști din

cadrul ADR Nord și la Universitatea de Stat „Alecu Russo”, au fost procurate 6 calculatoare cu specificații tehnice necesare pentru buna funcționare a sistemului GIS, s-a realizat o serie de prezentări cu tematica „Utilizarea sistemului GIS în planificarea strategică regională”.

În prezent, sistemul GIS este utilizat de către ADR Nord pentru îmbunătățirea documentelor de politici regionale și pentru a oferi suport administrațiilor publice locale în plasarea pe hartă și analiza spațială a proiectelor elaborate de APL. În această ordine de idei, ADR Nord conlucrează cu toți actorii interesați pentru ca sistemul să fie utilizat atât la nivel național, cât și local, astfel, ca să avem posibilitatea de a integra eforturile noastre într-un sistem național unic și complex.

COR.: Care sunt perspectivele utilizării datelor spațiale în planificarea strategică a localităților?

D. A.: Perspectivele țin de implementarea proiectului „Dezvoltarea regională a Moldovei: suport privind implementarea strategiei regionale cu folosirea datelor Sistemul Informațional Geografic (GIS)”, parteneri fiind toate Agențiile de Dezvoltare Regională. Scopul proiectului constă în utilizarea activă a tehnologiei GIS și folosirea datelor spațiale pentru planificarea intervențiilor în regiuni.

Conform proiectului, până la finele anului 2020, pentru cinci localități din țară vor fi elaborate planuri de dezvoltare strategică fiind utilizate date geospațiale, ce vor permite stabilirea fixă a limitelor geografice ale localităților, trasarea corectă a drumurilor locale, intersec-

ționale, repartizarea suprafețelor de teren dintre case, etc.

La moment, sistemul GIS gestionat de către ADR Nord deține o hartă în care sunt indicate limitele și atributele administrațiilor publice locale de gradul II în unsprezece raioane și municipiul Bălți.

Totodată, se propune a fi introduse în sistemul GIS elementele mari de infrastructură regională: drumuri naționale, magistrale de apeduct, rețele electrice de tensiune înaltă etc. Astfel, ca să poată fi evaluată starea acestora și posibilitățile de extindere sau îmbunătățire. Infrastructura locală este un obiectiv de perspectivă care va fi mai fezabil de realizat în baza metodologiei unice într-un sistem național.

Abordarea comprehensivă în implementarea sistemului GIS va oferi posibilitatea de a crea o bază exactă a infrastructurilor pentru APL, interesate în dezvoltarea acestor instrumente și la nivel local. Persoanele instruite în cadrul proiectelor implementate de MADRM vor putea oferi consultanță profesionistă administrațiilor publice locale în realizarea planurilor de amenajare.

În concluzie, putem spune că sistemul GIS și utilizarea componentei de analiză spațială este indispensabilă într-un proces de planificare strategică eficient. Este necesar efortul tuturor instituțiilor interesate, mai ales, la etapa de dezvoltare a sistemului GIS, astfel ca acesta să devină parte componentă unanim acceptată în procesul de planificare teritorială și națională.

**Interviu realizat de
Ion AXENTI**

Instituția publică „Centrul de Tehnologii Informaționale în Finanțe” (CTIF) a fost creată în anul 2018, în contextul reformei administrației publice, promovată de Guvern, prin fuziunea a trei întreprinderi de stat: „Fintehinform”, „Fiscservinform” și „Vamservinform”, care până la fuzionare au asigurat dezvoltarea și buna funcționare a sistemelor informatice din cadrul Ministerului Finanțelor, Serviciului Fiscal de Stat și, respectiv, Serviciului Vamal. Instituția nou creată a preluat funcțiile celor trei entități, fiind, totodată, abilitată cu unele funcții noi, printre care implementarea tehnologiilor informaționale în afara Ministerului Finanțelor și acordarea unui set de servicii noi pentru autoritățile publice și instituțiile bugetare din țară.

*Despre aceste servicii noi, oferite în baza tehnologiilor informaționale moderne, ne relatează **directorul CTIF Cornelii JALOA**.*

Prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 125 din 06.02.2018, instituției noastre i-a fost atribuită o funcție nouă - de a acorda autorităților publice și instituțiilor bugetare suport instituțional, inclusiv în domeniul contabilității și în procesul de dezvoltare continuă a capacităților profesionale a personalului care activează în domeniile finanțe publice, fiscal, vamal și achiziții publice.

Cu referință la dezvoltarea profesională a specialiștilor din domeniile menționate, pot spune că, în vara anului trecut, am extins aria tematică a cursurilor de instruire, aceasta fiind completată cu două tematici noi: privind utilizarea sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al achizițiilor publice (MTender)” și aplicarea prevederilor Legii nr. 270/2018 privind sistemul unic de salarizare în sectorul bugetar. Numai la capitolul utilizarea sistemului MTender, CTIF a organizat, în a doua jumătate a anului 2018, 215 instruirii la care au participat circa trei mii de specialiști în domeniul achizițiilor publice din cadrul a peste 2400 de autorități și instituții publice din țară. În total, instituția a organizat și desfășurat în anul precedent 298 de instruirii cu diferite tematici, la care au participat peste 4300 de persoane care utilizează sau doresc să utilizeze sistemele informaționale automatizate (SIA) administrate de CTIF.

În viitorul apropiat, CTIF va demara, în premieră, un ciclu de instruirii în domeniul finanțelor publice

pentru specialiștii din cadrul autorităților publice și instituțiilor bugetare din țară. Programul acestor cursuri cuprinde un set de teme importante, printre care consemnez planificarea bugetară, executarea bugetului, raportarea financiară în sectorul bugetar, cadrul normativ, instrumente practice, inclusiv SIA aferente, bazele contabilității bugetare, cadrul normativ, utilizarea Sistemului Informațional Integrat de Evidență Contabilă în Autoritățile Publice pe platforma 1C (SIIECAP 1C), administrat de CTIF, conform specificului autorităților publice de nivel local și central.

În decursul acestui an, începând cu luna aprilie, CTIF va organiza, de asemenea, opt cursuri de instruire privind utilizarea sistemului informatic SIIECAP 1C pentru contabilii din cadrul autorităților și instituțiilor publice. Totodată, CTIF va continua instruirea contribuabililor privind modul de utilizare a serviciilor fiscale electronice. Amintesc că aceste cursuri sunt bazate pe exerciții practice, care descriu acțiunile și componentele din cadrul interfețelor de lucru ale sistemelor informatice „Declarația electronică”, „e-Factura”, „Contul

curent al contribuabilului” și „Comanda on-line a formularelor tipizate”, factor ce ajută contribuabilii să-și îndeplinească corect și rapid obligațiile fiscale.

În ceea ce privește suportul în domeniul contabilității, menționez că în septembrie 2018 CTIF a lansat un nou proiect – oferirea serviciilor contabile pentru autoritățile publice și instituțiile bugetare. Scopul proiectului este de a acorda acestor entități asistență privind ținerea evidenței contabile, planificarea și raportarea financiară, dar și soluții profesionale pentru gestionarea eficientă a finanțelor publice.

CTIF a finalizat deja două proiecte de acordare a suportului instituțional în domeniul contabilității și realizează, în prezent, încă câteva proiecte similare. Pornind de la aprecierile pozitive date de beneficiarii acestor proiecte, consider că instituția noastră este una dintre cele mai indicate entități specializate în domeniul contabilității care poate oferi servicii contabile profesionale pentru autoritățile și instituțiile bugetare interesate. Această afirmație se bazează pe câteva argumente: CTIF cunoaște bine politicile Ministerului Finanțelor în domeniul contabilității, dispune de o echipă de profesioniști în materie de finanțe publice ce oferă servicii contabile de calitate, cu utilizarea tehnologiilor IT moderne și asigurarea legalității lucrărilor efectuate.

În plus, instituția noastră are reprezentanții săi în toate raioanele republicii, care pot reacționa prompt și acorda

clienților asistența cuvenită, reușind să implementeze deja sistemul SIIECAP 1C în circa 800 de autorități și instituții bugetare din țară. Acest sistem este ajustat de către CTIF la planul de conturi și noua clasificare bugetară, fiind unicul program integrat ce conține toate modulele necesare pentru ținerea evidenței contabile în conformitate cu Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 216 din 28.12.2015 și asigură interacțiunea acestuia cu sistemele informaționale ale Ministerului Finanțelor, Serviciului Fiscal de Stat și Casei Naționale de Asigurări Sociale.

Folosindu-mă de ocazie, vreau să îndemn conducătorii autorităților publice și instituțiilor bugetare, interesați în automatizarea evidenței contabile a sectoarelor din gestiune, să implementeze sistemul SIIECAP 1C, sistem care oferă utilizatorilor mai multe beneficii. În cazul în care consideră necesar, ei pot, de asemenea, contracta serviciile contabile oferite de CTIF. Am certitudinea că autoritățile și instituțiile bugetare vor avea numai de câștigat de pe urma cooperării cu specialiștii CTIF.

Conducătorii entităților menționate pot lua cunoștință de procedura de contractare a serviciilor contabile și a celor de implementare a sistemului SIIECAP 1C pe pagina noastră web oficială www.ctiv.gov.md sau contactând direct la telefon persoanele responsabile de acest sector din cadrul CTIF.

Abordare LEADER – noi viziuni de dezvoltare locală

*Abordare LEADER, un instrument de dezvoltare rurală al Uniunii Europene implementat în țările-membre și în țările asociative, promovat în Republica Moldova, creează o bază de noi idei moderne pentru revitalizarea zonelor rurale și asigură creșterea economică durabilă la nivel local. La această temă discutăm cu **Marina ALBU, președinte al Rețelei Naționale LEADER din Republica Moldova.***

CORRESPONDENTUL: În ce constă conceptul Abordare LEADER, pe ce se bazează el?

Marina ALBU: Principiul element de funcționare a programului îl constituie Parteneriatul intersectorial, în componența căruia intră reprezentanții a trei sectoare: public (autoritățile publice locale și instituțiile publice), civic și antreprenorial, care activează pe un teritoriu concret (minimum 3 unități

aproximativ, 30 de parteneriate teritoriale - GAL, care se află la diferite etape de implementare din punct de vedere metodologic și al dezvoltării instituționale. În acest proces, sunt implicate peste 300 de localități și, aproximativ, 1000 de lideri locali, inclusiv și APL-urile. Majoritatea GAL-urilor sunt create în baza metodologiei elaborate în cadrul Programul-pilot UE SARD LEADER, finanțat de Uniunea Europeană.

publice, societății civile și ai mediului de afaceri, care acționează în limitele teritoriale GAL pentru realizarea viziunii și priorităților de dezvoltare stabilite în Planul Strategic de Acțiuni GAL.

În anul 2018, GAL „Lunca Prutului de Jos” a fost sprijinit de Solidarity Fund PL în Moldova și a obținut finanțarea pentru implementarea Planului Strategic de Acțiune în valoare de, aproximativ, 800 mii MDL. Datorită acestui

tru consăteni ca loc de agrement și de organizare a manifestărilor culturale, are, de asemenea, și un potențial de dezvoltare a turismului rural în zonă.

Ana Cucu, proprietara cofetăriei „Casa Dulce” din s. Colibași, produce prăjituri renumite în întreaga regiune. GAL-ul a contribuit la achiziționarea echipamentului necesar, care a permis dezvoltarea producției, iar produsele delicioase sunt solicitate și în afara teritoriului GAL. Au fost create mai multe locuri de muncă.

Dumitru Zaporojan, un meșteșugar-blănar din Slobozia Mare, r-nul Cahul, a primit sprijin din partea GAL-ului pentru modernizarea unui atelier. Cu ajutorul GAL-ului Dumitru a cumpărat echipament nou, a creat locuri de muncă pentru consătenii săi și a sporit producția de articole tradiționale din piele de oaie.

Sunt doar câteva exemple concludente privind abordarea LEADER care reprezintă un instrument eficient pentru dezvoltarea rurală, în centrul căruia este „omul”. LEADER permite luarea deciziilor despre finanțarea intervențiilor pentru dezvoltare de către comunitățile locale, ceea ce asigură corespunderea acestor intervenții cu necesitățile și resursele locale, deoarece anume comunitățile locale le cunosc cel mai bine. În același timp, GAL este un „motor” care asigură procesul de dezvoltare, consolidând capacitățile la nivel local.

Ion AXENTI

administrativ-teritoriale cu o populație de minimum 10 000 locuitori). Acest Parteneriat teritorial este denumit Grup de Acțiune Locală (GAL), având ca obiective elaborarea și implementarea proiectelor din domeniul dezvoltării economice, dar și social.

CORRESPONDENTUL: Cum a început implementarea conceptului Abordare LEADER în Republica Moldova și care este situația actuală?

Marina ALBU: Implementarea abordării LEADER în Republica Moldova a început în anul 2015 cu sprijinul oferit de către partenerii de dezvoltare - Uniunea Europeană, USAID, Polonia, Elveția, România, Marea Britanie, Republica Cehă, Estonia și alții - în strânsă colaborare cu Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și a Mediului (MADRM). Actualmente, în Republica Moldova există,

Pentru consolidarea GAL-urilor, metodologiei de implementare, schimbului de experiență, dialogului cu părțile interesate, recent, a fost creată Rețeaua Națională LEADER din Republica Moldova. Membrii Rețelei LEADER sunt atât GAL-urile, cât și 4 organizații facilitatoare, care au sprijinit implementarea abordării LEADER în Republica Moldova din anul 2016.

COR.: Puteți să ne oferiți un exemplu de GAL funcțional și proiectele implementate de acest GAL?

M. A.: Un exemplu reprezintă activitatea GAL „Lunca Prutului de Jos”, care cuprinde 9 unități administrativ-teritoriale: Crihana Veche, Manta, Vadul lui Isac, Colibași, Brînza, Văleni, Slobozia Mare, Cișlița-Prut, Giurgiulești, locuite de peste 32.000 de locuitori. „Lunca Prutului de Jos” este un GAL, format din 56 de reprezentanți ai autorităților publice locale, instituțiilor

sprijin, GAL a anunțat concurs local pentru finanțarea microproiectelor rezidenților teritoriului GAL, în urma căruia au fost selectate, aprobare spre finanțare și implementate 13 proiecte de dezvoltare locală.

Astfel, primăria Slobozia Mare a beneficiat de sprijin financiar pentru revitalizarea unui parc rural. Ideea a fost de a remodela aspectul vechi al parcului, al scenei parcului, prin utilizarea ornamentelor tradiționale moldovenești. Parcul renovat servește pen-

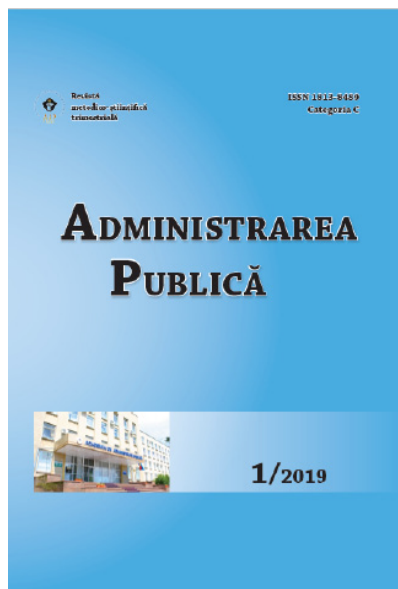

A apărut nr. 1/2019 al revistei „Administrarea Publică”

Primăvara anului 2019 a sosit pe plaiurile moldovene nu numai cu primul său vestitor, mărțișorul, cu gingașele și multicolorele lălele, cu ghiocei, violete, brebenei, brândușe și multe alte flori frumoase și deosebit de mirositoare, dar și cu primul număr din anul acesta și din cea de a doua sa sută al revistei metodico-științifice „Administrarea Publică”.

Tradițional, revista se deschide cu nelipsita rubrică „**Administrarea publică: teorie și practică**”, la care subscriu profesorii Academiei Ion DULSCHI, doctor în științe istorice, conferențiar universitar, cu articolul „Repere teoretice în formarea culturii profesionale a funcționarilor publici”, Angela ZELENSCHI, doctor în filozofie, conferențiar universitar, cu profundul studiu „Dezvoltarea parteneriatului dintre administrația publică și organizațiile societății civile în asigurarea securității comunitare”, precum și Silvia DULSCHI, doctor în științe istorice, conferențiar universitar, autor al articolului „Structuri administrative publice centrale în țările Uniunii Europene”.

Academicianul și profesorul universitar Ion GUCEAC inaugurează rubrica „**Societatea civilă și statul de drept**” cu un articol la zi „Soluționarea litigiilor electorale – element de realizare a garanțiilor constituționale ale drepturilor electorale ale cetățenilor”. Silvia GORIUC, doctor în drept, conferențiar universitar, și Natalia CHIPER, doctor în drept, cercetător științific superior, semnează la această rubrică un articol cu tentă electorală – „Răspunderea contravențională în cazul încălcării legislației electorale”.

„Aspecte teoretice ale ergonomiei în proiectarea locului de muncă al funcționarului public” este articolul semnat de Elena VACULOVSKI, doctor în economie, conferențiar universitar, și Cezara ABRAMIHIN, doctor în economie, conferențiar universitar, și plasat la rubrica „**Economie și finanțe publice**”. La aceeași rubrică cititorul va putea lua cunoștință de articolele semnate de Lilia DRAGOMIR, doctor în științe economice, conferențiar universitar, și Ina DARII, șef serviciu deservirea programelor de stat, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova („Importanța planificării strategice la nivelul comunităților locale în Republica Moldova”), precum și de Veronica BUTNARU, magistrul, lector universitar, și Ana CULEA, masterandă, Academia de Administrare Publică („Asistența externă a Uniunii Europene acordată Republicii Moldova prin programe/proiecte”).

Rodica SOBIESKI-CAMERZAN, director al Bibliotecii Științifice a Academiei, semnează articolul „Relevanța proiectului LNSS asupra dezvoltării

profesionale a personalului de bibliotecă, academic și a funcționarilor publici” la rubrica „**Instruirea funcționarilor publici: strategii și tehnologii noi**”.

O altă rubrică de succes a revistei este „**Relații internaționale și integrare europeană**”. De data aceasta la ea sunt inserate articolele semnate de Nicolae ȚĂU, doctor habilitat, profesor universitar – „Aspecte teoretice privind riscul și incertitudinea în deciziile economice” și Alexandru GRIBINCEA, doctor habilitat, profesor universitar – „Globalizarea economică versus dezvoltarea durabilă”.

Una dintre cele mai solicitate rubrici ale revistei este „**Tribuna tinerului cercetător**”, la care sunt publicate în acest număr articolele semnate de Liana MANCIU, doctorandă, Universitatea de Stat „Dimitrie Cantemir” („Reflecții doctrinare asupra rolului organizațiilor internaționale în menținerea păcii și stabilității mondiale”), Oleg GRAUR, doctorand, Academia de Administrare Publică („Strategii pentru dezvoltarea eficacității și eficienței administrației publice în Republica Moldova”), Maxim SANDU, doctorand, Universitatea Liberă Internațională din Moldova, și Alexandru GRIBINCEA, doctorand, Universitatea de Stat din Moldova („Modelarea sinergetică a sistemelor energetice”), Dumitru POPILEVSKI, doctorand, Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice („Riscuri și amenințări în re-

giunea extinsă a Mării Negre”) și de Ion MELEȘTEAN, doctorand, Academia de Administrare Publică („Clientelismul politic în alocarea resurselor publice pentru proiecte către autoritățile publice locale din fondurile naționale 2013-2017”).

Acest număr de revistă se încheie cu rubrica „**Aniversări**”, la care este publicat emoționantul și originalul eseu „Un model de perseverență și devotament în explorarea sistemului educațional și de cercetare al administrației publice din Republica Moldova”, semnat de Victor SACA, doctor habilitat în științe politice, profesor universitar, și consacrat dlui Aurel Simboteanu, prorector al Academiei de Administrare Publică, doctor, conferențiar universitar, în legătură cu rotunjirea de către acesta a venerabilei vârste de 70 de ani. Desigur, menționează autorul, realizările doctorului în științe politice, conferențiarului universitar Aurel Simboteanu pe tărâmul instructiv-didactic, științific și managerial sunt determinate în mare parte de mediul academic, relațiile sociale în care își desfășoară activitatea. În acest sens, mediul din cadrul Academiei de Administrare Publică, relațiile profesionale și interumane de aici, atmosfera susținută de conducerea Academiei, personal de domnul rector Oleg Balan, profesor universitar, doctor habilitat, sunt factori benefici în realizarea obiectivelor didactice și științifice ale cadrelor didactice. Beneficiem și noi de ocazie, pentru a-i zice omagiatului un sincer „La mulți ani!” și a-i ura noi și tot mai mari succese în continuare!

Mihai GHEORGHE

Continuăm în acest număr tematica privind audierile publice, ceea ce prezintă o modalitate eficientă de implicare a comunității în luarea deciziilor de către consiliu în implementarea proiectelor sociale. Cum trebuie de organizat audierile publice pentru a fi mai deschise și mai eficiente citiți mai jos în materialul selectat din **Ghidul practic „Instrumente de bună guvernare la nivel local”**.

Comunicarea este un mecanism prin care relațiile umane există și se dezvoltă. Ea include toate simbolurile și toate mijloacele de transmitere în spațiu și de menținere în timp: expresia feței, atitudinile, gesturile, tonalitatea, cuvintele, scrisul etc.

Comunicarea permite crearea legăturilor între oameni, între instituții, între instituții și oameni - legături de esență informațională asemănătoare unor punți invizibile.

Procesul de comunicare în administrația publică trebuie reflectat prin prisma a cinci întrebări fundamentale:

- Cine comunică?
- Despre ce comunică?
- Prin ce mijloc comunică?
- Cui comunică?
- Cu ce scop comunică?

În realizarea misiunii sale, administrația publică depinde în mod direct de procesul de comunicare, inclusiv de:

- comunicarea între diferitele niveluri ale administrației publice;
- comunicarea pe același nivel;
- comunicarea între administrație și executivul social;
- comunicarea între administrație și autoritatea politică;
- comunicarea în mediul social.

Funcțiile comunicării în administrația publică:

- de a informa, de a aduce la cunoștință informațiile de natură administrativă, de a le pune în valoare;
- de a asculta întrebările și așteptările cetățeanului;

Comunicarea în administrația publică

- de a supune dezbaterii proiectele administrative (regulamente, norme, proiecte de dezvoltare etc.);

- de a contribui la asigurarea relaționării sociale (întărirea sentimentului de apartenență colectivă, luarea în considerare a cetățeanului în calitate de actor social);

- de a însoți schimbările comportamentale și pe cele ale

organizării sociale.

Tipuri de comunicare publică în administrație:

- comunicarea de informare și de explicare, inerentă legimității mesajului public, chiar dacă este vorba de informații privind funcționarea practică a instituțiilor, de informații pe care serviciile publice sunt datorate să le furnizeze cetățenilor sau de reguli civice, care trebuie reamintite în mod permanent;

- comunicarea de promovare sau de valorizare atât a instituțiilor publice și a serviciilor oferite de acestea publicului, precum și a recomandărilor care dezvăluie ce s-a convenit a fi considerat drept cauze sociale;

- comunicarea de discutare sau de propunere spre dezbateră a proiectelor de schimbare instituțională, de alegere a ofertelor politice.

Eficiență prin unificare

Orașul Anenii Noi, cu o populație de peste 12 mii de locuitori, a cunoscut în ultimul timp schimbări radicale privind salubritatea și ame-

najarea teritoriului. Problemele apărute pe parcursul ultimilor ani în privința salubrității și evacuării deșeurilor din teritoriul primăriei, precum rata foarte scăzută de încheiere a contractelor cu persoanele juridice și fizice, datorită marii ale Întreprinderii Municipale de Gestionare a Gospodăriei Locativ-Comunale (ÎMGGLC), nu permitea dezvoltarea acestora.

Astfel, după o analiză riguroasă a fost luată decizia de a lichida ÎMGGLC Anenii Noi, toate atribuțiile acestei întreprinderi fiind transmise Întreprinderii Municipale Direcția de Producție (IMDP) „Apă-Canal Anenii Noi”. A fost întocmit un plan riguros de acțiuni care prevede încheierea obligatorie a contractelor cu persoane fizice și juridice privind evacuarea deșeurilor, sancționarea celor care refuză contractele, inventarierea de facto a persoanelor, care locuiesc în blocurile locative și sectorul privat, controlul real al cantității deșeurilor solide, colectate de la persoanele juridice etc. Ca rezultat, au fost încheiate contracte, practic, cu toate persoanele juridice și fizice din oraș, toate deșeurile menajere, de producere, de altă natură, fiind evacuate total și la timp pe teritoriul gunoștilor autoriza-

Programul bunelor practici locale

te, toate cele neautorizate fiind lichidate. În acest scop, au fost procurate o autospecială pentru evacuarea deșeurilor de 850.000 de lei și 42 de containere de tip închis.

Totodată, IMDP „Apă-Canal Anenii Noi” îndeplinește toate comenzile primăriei privind lucrările locativ-comunale, de salubritate și amenajare a teritoriului municipal: reparația drumurilor, plombarea lor, iluminatul stradal, fiind montate 150 de becuri LED, scurgerea apelor reziduale, curățarea copacilor și evacuarea crengilor, cositul ierburilor pe gazoane, amenajarea parcurilor și a curților blocurilor locative, alte lucrări. Numai pe parcursul anului 2018 primăria a achitat pentru lucrările de salubritate și amenajare a teritoriului aproximativ 2,5 milioane de lei.

Elementele inovatoare ale acestei practici au permis majorarea cu 50 la sută pe parcursul anului precedent a veniturilor Î. M. „Apă-Canal

Anenii Noi”, ceea ce determină o calitate și operativitate mai mare de îndeplinire a sarcinilor de producție. Pentru serviciile de aprovizionare cu apă și canalizare, locuitorii orașului Anenii Noi achită lunar doar 27 de lei (13,5 lei pentru apă și 13,5 lei pentru serviciul de canalizare). Datorită introducerii într-un singur bon de plată (chitanță) a serviciilor pentru apă, canalizare și evacuarea gunoierului, populația achită la timp toate aceste servicii.

Astfel, orașul Anenii Noi a devenit mai curat, mai frumos și mai atractiv, iar cetățenii - mai responsabili și mai interesați în dezvoltarea localității. Ca rezultat, Anenii Noi a devenit câștigător al Programului Bunelor Practici ale Autorităților Locale din Republica Moldova la capitolul „Servicii publice de calitate, mai aproape de cetățeni”.

Vlad IONAȘCO

Ziua păcălelilor are o istorie îndelung disputată, obiceiul farselor fiind o împletire de obiceiuri populare locale specifice fiecărei țări cu legende străvechi și cu ceremonialuri de întâmpinare a Anului Nou și, ulterior, a primăverii.

O ipoteză, acceptată de majoritate, susține că originea zilei de 1 aprilie are strânsă legătură cu schimbarea calendarului iulian cu cel gregorian. În vechiul calendar, ziua Anului Nou era sărbătorită pe data de 1 aprilie, în loc de 1 ianuarie. După schimbarea calendarului gregorian, în 1582, în timpul lui Carol al IX-lea, oamenii au avut inițial probleme de a se obișnui cu sărbătorirea noului an la 1 ianuarie. Cei care sărbătoreau Anul Nou la 1 aprilie au fost numiți „nebuni de aprilie”. Pe măsura trecerii timpului, felicitările trimise pentru Anul Nou la 1 aprilie au început să fie considerate farse, fiind însoțite adeseori de cadouri hazlii.

Indiferent de unde se trage, ziua de 1 aprilie este recunoscută ca fiind Ziua Păcălelilor în majoritatea țărilor lumii. Marcată mai întâi în Europa, Ziua Păcălelilor a emigrat peste Ocean și apoi pe tot globul.

În Franța, unde Ziua Păcălelilor a fost marcată pentru prima dată în secolul al XVI-lea, cel care cade victima unei păcăleli este numit „po-

isson d' Avril" (pește de aprilie). Acesta trebuie, conform tradiției, să poarte întreaga zi o hârtie prinsă cu un ac cu gămălie, pe spate. Hârtia trebuie ori să fie decupată în formă de pește, ori să aibă un pește desenat. Toate acestea din cauza faptului că în luna aprilie, potrivit astrologiei, soarele părăsește semnul zodiacal al „Peștilor”.

Ziua Păcălelilor este marcată timp de două zile în Anglia: cel păcălit este numit „noddy” și trebuie să poarte o coadă atașată pantalonilor sau fustei. În Scoția, acestuia i se spune „April qowk” sau „April cuckoo” (cuc de aprilie), pentru că aceasta este prima pasăre care vestește venirea primăverii. Japonezii sărbătoresc la 1 aprilie „Ziua

păpușilor”, sau „Ziua bucuriei celor mici”, cărora le oferă în dar păpuși.

Ziua Păcălelilor este sărbătorită și în unele state din America Latină – Peru, Mexic și Columbia, dar la 28 decembrie, sub numele de „Dia de los inocentes” (ziua celor naivi). Aceeași sărbătoare este marcată și în Belgia, unde însă se sărbătorește și 1 aprilie.

În Iran și în unele părți din India, Ziua Păcălelilor („Sizdah Bedar”) are loc în cea de-a 13-a zi a Anului Nou (Noruz), anul acesta la 2 aprilie, după calendarul zoroastrian, după care se ghi-dează perșii.

În România farsele de 1 aprilie au început să fie practicate în secolul al XIX-lea.

Bancuri-citate celebre

Cele mai dificile trei lucruri în această viață sunt a păstra un secret, a ierta și a profita de timp.

Benjamin Franklin

Dacă ataci replica unui prost, riști să te trezești cu prostul în discuție.

Nicolae Iorga

Problema omenirii este că oamenii inteligenți sunt plini de îndoieli, în timp ce oamenii proști sunt plini de încredere.

Charles Bukovski

Diferența dintre geniu și prostie e că geniul are limite.

Albert Einstein

Avantajul omului inteligent este că poate face pe prostul ori de câte ori are chef.

Woody Allen

Este foarte periculos să fii sincer, în condițiile în care nu ești prost.

George Bernard Shaw

Nimic nu stârnește mai mult curiozitatea oamenilor decât treburile care nu-i privesc.

Victor Hugo

Fă ochii mari înainte de a te căsători și ține-i pe jumătate închiși după căsătorie.

Benjamin Franklin

Abonarea 2019

Continuă abonarea pentru anul 2019 la revista științifico-metodică trimestrială „ADMINISTRAREA PUBLICĂ” și la ziarul „FUNCȚIONARUL PUBLIC,” publicații ale Academiei de Administrare Publică.

Revista „Administrarea Publică” apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 42 lei; 6 luni - 84 lei.

Indice poștal: 76957

Ziarul „Funcționarul Public” apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 39 lei; 6 luni - 78 lei.

Indice poștal: 67919

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Mihai MANEA - șef secție

Ion AXENTI - specialist principal

Sergiu VLADÎCA - specialist principal

Marina PASTUH - inginer-programator

ADRESA NOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 300.

Dat la tipar 26.03.2019

E-mail: aap.editura@yahoo.com

CONTACTE:

Tel: 28-40-78

„Funcționarul Public” - supliment la revista „Administrarea Publică” - publicație a Academiei de Administrare Publică